

Nr 105

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68; given Stockholms slott den 1 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag som 1967 års riksdag anvisat sedan riksstaten för budgetåret 1967/68 fastställts har uppförts på tilläggsstat I (prop. 1967: 155, SU 210, JoU 40, rskr 378 och 411). Vidare har vid början av innevarande års riksdag begärts anslag på tilläggsstat II till nämnda riksstat (prop. 1968: 2).

Ytterligare anslagsframställningar på tilläggsstat under löpande budgetår har nu ansetts erforderliga. De bör föreläggas riksdagen i en gemensam proposition avseende ytterligare utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68.

De framställningar om anslag på tilläggsstat som Kungl. Maj:t beslutar

om denna dag tas in i dagens statsrådsprotokoll över försvars-, kommunikations-, finans-, utbildnings-, jordbruks- och inrikesärenden. Utdrag av dessa protokoll bör biläggas den gemensamma propositionen som *bilagor 1—8*. En sammanställning över av Kungl. Maj:t på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 t. o. m. denna dag begärda anslag utöver de i prop. 1968: 2 upptagna anslagen torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 9*.

Föredraganden hemställer härefter, att Kungl. Maj:t i en gemensam proposition förelägger riksdagen de förslag om anslag på tilläggsstat II, m. m., som framgår av nämnda utdrag av statsrådsprotokollet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 1

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler de ärenden under försvarsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

A. Försvarsdepartementet m. m.

[1] A 4. **Kommittéer m. m.** Till kommittéer m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 1 450 000 kr. Behållningen på anslaget uppgick den 31 december 1967 till endast ca 436 000 kr. till följd av stora kostnader för pågående utredningar. För att under andra hälften av budgetåret täcka kostnaderna för nu tillsatta utredningar behövs ytterligare medel. Det kan ej heller uteslutas att behov av nya utredningar kan uppkomma. Jag föreslår därför, att 450 000 kr. begärs på tilläggsstat för innevarande budgetår. Beloppet bör ligga inom den bestämda ramen för försvarsutgifterna. Avdrag med 450 000 kr. bör därför göras i samband med den slutliga prisregleringen av försvarsutgifterna för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kr.

O. Diverse

[2] O 7. **Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.** Medel för en svensk beredskapsstyrka anvisades första gången efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1956: 198 (SU 179, rskr 359) på tilläggsstat till budgetåret 1956/57. Sedermera har för svenska FN-styrkors verksamhet m. m. anvisats ytterligare medel under budgetåren 1957/58—1965/66. Fr. o. m. budgetåret 1965/66 anvisas medel för de årliga kostnaderna inom Sverige i samband med rekrytering, utbildning och organisering av den svenska beredskapsstyrkan m. m. under förslagsanslaget Beredskapsstyrka för FN-tjänst, medan kostnader för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige — däri fr. o. m. den 1 juli 1967 inbegripet kostnader för observatörer — samt för viss personal vid Sveriges ständiga representation i FN betalas från förevarande anslag. Sammanlagt har för FN-styrkors verksamhet på tilläggsstat anvisats 330 750 000 kr.

Huvuddelen av ifrågavarande kostnader avses bli ersatt av FN. Hittills har från FN influtit 253 909 646 kr. avseende kostnader för tiden intill utgången av år 1966. Sveriges fordran hos FN uppgår f. n. till 21 163 929 kr. Större delen av denna fordran kommer att tas upp i räkningar som avses tillställas FN under våren 1968. Från FN inflytande ersättningar tillgodoförs inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Efter förslag i prop. 1967: 105 (SU 72, rskr 184) anvisades medel som avsågs täcka kostnader för FN-styrkan på Cypern under tiden januari—juni 1967 samt för FN-styrkan i Främre Orienten fr. o. m. april 1967 och ett år framåt. Tjänstgöringstiden för FN-styrkan i Främre Orienten upphörde redan i början av juni 1967. De anvisade medlen har därför varit tillräckliga för att täcka — förutom kostnader för observatörer — även huvuddelen av FN-styrkans på Cypern förlängda tjänstgöring på ön till utgången av december. Vid ingången av januari 1968 fanns en brist under anslaget på 961 318 kr. som i januari 1968 täckts från anslaget till oförutsedda utgifter.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 29 december 1967 har den svenska FN-insatsen på Cypern förlängts längst till utgången av mars 1968. Kostnaderna för tiden januari—mars 1968 kan beräknas till 2,3 milj. kr. för månad eller sammanlagt 6,9 milj. kr.

Antalet observatörer uppgick i januari 1968 till 38. Medelsbehovet för dessa kan beräknas till i genomsnitt 168 000 kr. för månad eller för tiden januari—december 1968 till sammanlagt 2 016 000 kr.

Behovet av ytterligare medel för FN-styrkan på Cypern och för observatörer uppgår alltså till (6 900 000 + 2 016 000) 8 916 000 kr. Med hänsyn till vissa eftersläpande sjukvårdskostnader m. m. för tidigare kontingenter samt oförutsedda kostnader, som kan uppkomma vid en avveckling av FN-styrkan på Cypern m. m., bör härutöver beräknas ett belopp av 1 milj. kr. som allmän medelsreserv. Härutöver behövs 961 318 kr. för att täcka kostnader som

betalts från anslaget till oförutsedda utgifter. Anslagsbehovet uppgår alltså till avrundat 10,9 milj. kr.

Kostnader som förskottsvis betalats från anslaget till oförutsedda utgifter — utöver vad som skett i januari 1968 — bör även de slutligt belasta anslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Med hänsyn till de många osäkra faktorer som ligger i anslagsberäkningen kan det bli nödvändigt att även i fortsättningen anlita anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda betalda kostnader bör få tas upp framdeles.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 10 900 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 2

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms
slott den 1 mars 1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Lundkvist, anmäler härefter ärende under kommunikationsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

DRIFTBUDGETEN

Sjätte huvudtiteln

A. Kommunikationsdepartementet m. m.

[1] A 4. **Extra utgifter.** På riksstaten för innevarande budgetår har under ifrågavarande anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 270 000 kr. Med beaktande av en reservation på anslaget vid ingången av budgetåret om 69 600 kr. finns totalt 339 600 kr. disponibelt. Belastningen på anslaget, som vid utgången av januari 1968 utgjorde 162 298 kr., kan för hela budgetåret 1967/68 förväntas uppgå till ca 365 000 kr. Ett ytterligare medelsbehov föreligger således om 25 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Extra utgifter* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kr.

Kungl. Maj:ts proposition nr 105 år 1968

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

FINANSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars
1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON. ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Statsrådet Wickman anmäler härefter de ärenden under finansdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

DRIFTBUDGETEN

Sjunde huvudtiteln

D. Industri, bergsbruk, energiförsörjning m. m.

[1] **D 17. Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.** På riksstaten för budgetåret 1967/68 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag om 3 milj. kr. vilket jämte ingående reservation från föregående budgetår om 4 676 930 kr. står till kommerskollegiets förfogande för utbetalning av beviljade upprustnings- och nyanläggningsbidrag samt för kollegiets administration av verksamheten. Sedan budgetåret 1965/66 har kollegiet be myndigats bevilja bidrag till visst belopp utöver anvisade medel. För innevarande budgetår får sådana bidrag beviljas till sammanlagt 10,5 milj. kr.

Kommerskollegium hemställer i skrivelse 22/2 1968 att på tilläggsstat för budgetåret 1967/68 anvisas 6,3 milj. kr.

Kollegiet anför att av de medel som för innevarande budgetår funnits tillgängliga för utbetalning återstår 706 602 kr. För återstående del av budgetåret beräknar kollegiet att utbetalningar för bidrag som beviljats eller kommer att beviljas kan beräknas till sammanlagt 6 995 691 kr.

Föredraganden

Redan beviljade bidrag för upprustning av landsbygdens elnät bör kunna utbetalas. Härför erfordras under innevarande budgetår ytterligare 6 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN**I. Statens affärsverksfonder****F. Statens vattenfallsverk**

[2] **1. Kraftstationer m. m.** På riksstaten för budgetåret 1967/68 är under denna rubrik uppfört ett investeringsanslag av 360 milj. kr. Av anslaget skulle 10 milj. kr. jämte behållningen på anslaget vid budgetårets ingång, vilken uppgick till 24 milj. kr., utgöra en marginal utöver en ram på 350 milj. kr. för medelsförbrukningen. I prop. 1967: 155 s. 27 anmälde Kungl. Maj:t för riksdagen att statens vattenfallsverk utöver ramen bemyndigats ta i anspråk ytterligare 34 milj. kr. av anslaget med hänsyn främst till samsättningsituationen i Norrland. Vattenfallsverkets investeringsmedel för innevarande budgetår har alltså helt tagits i anspråk.

Genom beslut den 2 februari 1968 har Kungl. Maj:t bl. a. föreskrivit att arbetsmarknadsstyrelsen får — för tillverkning av förnödenheter för civil statlig verksamhet — av tillgängliga medel under anslaget Allmänna beredskapsarbeten m. m. disponera högst 28 milj. kr. för att förskottsvis bestrida för ändamålet uppkommande kostnader. Jag har från arbetsmarknadsstyrelsen inhämtat att medel kommer att disponeras för beställningar från bl. a. statens vattenfallsverk.

Med hänvisning härtill och till de ytterligare behov som kan framkomma i rådande arbetsmarknadsläge finner jag motiverat att anslaget Kraftstationer m. m. ökas med 20 milj. kr., så att utrymme skapas för investeringar som är påkallade av konjunkturmässiga skäl. Vattenfallsverket får då möjlighet att med anlitan av egna medel tidigarelägga beställningar av förnödenheter, som verket planerat att anskaffa efter den 1 juli 1968.

I årets statsverksproposition (bil. 9 s. 141) föreslås fullmäktige i riksgäldskontoret erhålla bemyndigande att tillhandahålla vattenfallsverket en från 100 milj. kr. till 200 milj. kr. ökad rörlig kredit. Härigenom kommer vattenfallsverkets aktuella behov av ytterligare rörelsemedel att tillgodoses

fr. o. m. den 1 juli 1968. Behov har emellertid uppkommit att kunna utnyttja ytterligare rörelsemedel redan under innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

a) att till *Kraftstationer m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.,

b) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att för budgetåret 1967/68 tillhandahålla statens vattenfallsverk en till 200 000 000 kr. utökad rörlig kredit.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 4

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

T.f. chefen för utbildningsdepartementet, statsrådet Moberg, anmäler här efter de ärenden under utbildningsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

A. Utbildningsdepartementet m. m.

[1] A 3. **Kommittéer m. m.** I riksstaten för innevarande budgetår är under åttonde huvudtiteln uppfört ett reservationsanslag till kommittéer m. m. av 7 milj. kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av i runt tal 8 000 kr. Av det för budgetåret 1967/68 disponibla beloppet har under tiden t. o. m. januari 1968 förbrukats ca 4,1 milj. kr. Förbrukningen under de senaste månaderna har varit stigande och uppgick under januari 1968 till ca 800 000 kr. Jag räknar med en fortsatt hög månadsförbrukning under återstoden av budgetåret. Det ytterligare medelsbehovet under anslaget för innevarande budgetår beräknar jag till 1 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kr.

E. Högre utbildning och forskning

[2] E 85. Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m. I riksstaten för innevarande budgetår är förevarande reservationsanslag uppfört med ett belopp av 46,5 milj. kr. Av beloppet disponerar byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté 15 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitet och högskolor 31,4 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan. Planerna tar för varje objekt upp bl. a. kostnadsram och beräkнад medelsförbrukning intill utgången av budgetåret 1967/68. Styrelsen, kommittén och nämnden får dels lägga ut beställningar intill högst det belopp som angetts som kostnadsram för varje objekt, dels — oavsett den medelsförbrukning för de olika objekten som förutsatts vid anslagsberäkningen — inom ramen för tillgängliga medel göra behövliga utbetalningar.

Vid sin anmälan i prop. 1967: 104 av frågan om anslag för innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål framhöll dåvarande departementschefen (s. 42), att han vid sin beräkning i inrednings- och utrustningsplanerna av medelsförbrukningen under budgetåren 1966/67 och 1967/68 strävat efter att nå en så god överensstämmelse som möjligt mellan medelsanvisning och medelsåtgång. Han framhöll emellertid därvid att erforderliga medel torde kunna begäras på tilläggsstat till riksstaten om verksamheten skulle få en större omfattning än som då kunde beräknas.

Vid min anmälan i prop. 1967: 155 (bil. 6) av frågor angående utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår räknade jag — mot bakgrund av då föreliggande beräkningar — med (s. 38) att de ökade utgifterna för de inrednings- och utrustningsobjekt som jag därvid redovisade kunde bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag utan ytterligare medelsanvisning.

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor har i skrivelse den 5 februari 1968 hemställt att ytterligare 4 milj. kr. ställs till nämndens förfogande för innevarande budgetår. För egen del finner jag att ytterligare 3 milj. kr. bör beräknas för ändamålet. Dessa medel bör anvisas på tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m.* på tilläggsstat II för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 5

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

T. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sven-Eric Nilsson, anmäler härefter de ärenden under jordbruksdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

DRIFTBUDGETEN

Nionde huvudtiteln

A. Jordbruksdepartementet m. m.

[1] A 5. *Kommittéer m. m.* På riksstaten för budgetåret 1967/68 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 1 550 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en behållning av 18 000 kr. Av det för budgetåret 1967/68 disponibla beloppet har under tiden t. o. m. januari 1968 förbrukats 1 031 000 kr. Den genomsnittliga förbrukningen har alltså uppgått till 147 000 kr. per månad. För återstoden av budgetåret räknar jag med en motsvarande månatlig medelsåtgång. Jag anser mig därför böra beräkna ett ytterligare medelsbehov av 200 000 kr. under anslaget för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

D. Jordbruksprisreglering m. m. samt särskilt stöd åt vissa jordbruk

[2] D 7. **Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd.** På riksstaten för budgetåret 1967/68 är under förevarande rubrik uppfört ett reservationsanslag av 20 448 000 kr., varav 5 448 000 kr. avser kostnader för skördeskadeskyddets administration.

Statistiska centralbyrån föreslår, att på tilläggsstat för budgetåret 1967/68 anvisas 263 000 kr.

Centralbyrån anför att beloppet avser att täcka kostnadsstegringar under innevarande budgetår på grund av bl. a. ökade löner och priser. Kostnadsökningarna utgörs av dels löneökningar för timavlönad personal under åren 1967 och 1968 med 228 000 kr., dels höjda frakter med 10 000 kr. Vidare beräknas merkostnaden på grund av ett större antal skördeskadeanmälningar än normalt uppgå till 25 000 kr.

Departementschefen

Mot centralbyråns beräkning av medelsbehovet för merutgifter under budgetåret 1967/68 på grund av löneökningar, prisstegringar och ökat antal skördeskadeanmälningar har jag inget att erinra.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader i samband med permanent skördeskadeskydd* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 263 000 kr.

F. Forskning och undervisning på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden

[3] F 7. **Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.** För innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 4 milj. kr. Av detta belopp disponeras 3,2 milj. kr. av utrustningsnämnden för universitet och högskolor för ändamål som upptagits i en särskild utrustningsplan. Återstående 800 000 kr. disponeras av byggnadsstyrelsen för ändamål som redovisas i en särskild inredningsplan. Nämnden och styrelsen får inom ramen för tillgängliga medel — oavsett i utrustnings- och inredningsplanerna för objekten beräknad medelsförbrukning — bestrida kostnader för utrustning resp. inredning av de i planerna upptagna objekten intill högst det belopp, som för varje objekt anges som kostnadsram.

Byggnadsstyrelsen föreslår att en kostnadsram på 319 000 kr. för inredning och utrustning av personalrestaurangen vid lantbrukshögskolan förs upp i den gällande inredningsplanen.

Personalrestaurangen vid Ultuna, som förutom av högskolan tas i anspråk av statens maskinprovningar, statens lantbrukskemiska laboratorium och Jordbrukstekniska institutet, uppfördes år 1948 och är dimensionerad för 300 matgäster per måltid. Avståndet till närmaste annan restaurang är 5 km. Till följd av ökat antal studerande och anställda vid högskolan och övriga institutioner uppgår antalet lunchgäster nu till ca 600 varje dag. Detta har medfört svårartade köbildningar och tidsförluster, som inkräktar på de anställdas arbetstid. Vidare är köksinredning och utspisningsanordningar ner slitna och omoderna. Antalet lunchgäster varje dag beräknas öka till ca 900 år 1972.

Frågan om en utbyggnad av restaurangen har behandlats inom LUP-kommittén för jordbrukets högskolor. Denna kom fram till att en större till- eller nybyggnad av restaurangen ej behövde ske. I stället förordades att en befintlig motionshall i restaurangbyggnadens källarplan tas i anspråk som utspisningslokal och att en modernisering av nuvarande kök och utspisningsanordningar genomförs.

I enlighet med dessa planer har en motionshall ställts i ordning i ett tidigare häststall. Den äldre motionshallen kan därför tas i anspråk för utspisningsändamål. Någon ombyggnad av lokalen behöver inte ske, men den måste inredas på ett ändamålsenligt sätt. Utspisningsfunktionerna måste dessutom rustas upp och anpassas efter de nya förutsättningarna.

Medel behövs sålunda för möblering av den nya utspisningslokalen samt för utspisningsdiskar jämte därtill hörande utrustning i både den äldre och den nya matsalen. Vidare behövs en upprustning av diskkningsutrustningen. Såväl utspisningsdiskar som övriga inventarier föreslås bli upphandlade direkt med i marknaden förekommande standardtyper. Den sammanlagda kostnaden inkl. vissa byggnadsarbeten för anslutning av ledningar m. m. beräknas till 319 000 kr.

Remissyttrande

LUP-kommittén för Uppsala tillstyrker att bespisningslokaler anordnas på det sätt byggnadsstyrelsen föreslagit.

Departementschefen

Den av byggnadsstyrelsen föreslagna kostnadsramen för ifrågavarande projekt föranleder ingen erinran från min sida. Jag förordar alltså att i inredningsplanen för jordbrukets högskolor m. m. förs upp en definitiv kostnadsram för inredning och utrustning av personalrestaurangen vid lantbrukshögskolan, Ultuna, på 319 000 kr. och att 300 000 kr. anvisas för ändamålet på tilläggsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

J. Fiskeriväsendet

[4] J 13. Bidrag till vissa fiskare med anledning av kvicksilverförekomst i fisk. I beslut den 17 november 1967 uppdrog Kungl. Maj:t åt fiskeristyrelsen att utreda frågan om erforderliga statliga åtgärder med anledning av att personer som driver yrkesmässigt fiske kan lida avsevärt avbräck i sina utkomstmöjligheter till följd av viddtagna åtgärder mot fisk från vissa av kvicksilver förorenade vattenområden eller därav föranledda verkningar inom närmast angränsande vattenområden och att efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen skyndsamt komma in med förslag.

I beslut den 12 januari 1968 har Kungl. Maj:t efter förslag av fiskeristyrelsen medgett, att till utövare av yrkesmässigt fiske inom berörda vattenområden, som är omedelbart beroende av ekonomiskt stöd, får tills vidare utgå bidrag med sammanlagt högst 300 000 kr.

Fiskeristyrelsen har den 29 januari 1968 överlämnat slutligt förslag i ärendet. Styrelsen konstaterar bl. a. att ersättning enligt vattenlagen utgår för intrång i enskild fiskerätt. Beträffande intrång i fiske på allmänt vatten eller enskilt frivatten finns det inte någon lagstiftning som direkt svarar på frågan om någon lagligen grundad rätt till ersättning föreligger. Styrelsen finner det klarlagt att person som fiskat på frivatten inte kan göra gällande några rättsligen grundade skadeståndsanspråk gentemot kronan på grund av en livsmedelshygienisk avlysning av här aktuellt slag. Styrelsen anser dock att den föreliggande situationen karakteriseras av att näringsintrånget står i direkt orsakssammanhang med statsmyndigheters beslut, vilket gör att staten framstår som ersättningssskyldig.

Styrelsen förordar dels löpande ersättning, dels engångsbidrag till berörda fiskare. Ersättning och bidrag förutsätts därvid få utgå både till fiskerättsägande och frifiskande yrkes- och binäringsfiskare. Styrelsen föreslår även att ersättningsberättigad fiskare i vissa fall skall kunna få sina redskap inlösta av staten.

De löpande ersättningarna bör enligt styrelsen baseras på graden av negativ inverkan på fiskeutfallet och på storleken av eventuell kostnadsökning på grund av förekomsten av kvicksilver. Fiskarna förutsätts lämna de uppgifter om fångstmängder och inkomstförhållanden, som kan krävas för att fastställa graden av intrång. Likaså förutsätts att berörda fiskare samtycker till att den myndighet som skall beräkna ersättningen får ta del av de uppgifter som de lämnat för sin taxering.

Endast fiskare som börjat sin fiskeverksamhet innan fiskevattnet avlysts bör få ersättning. Styrelsen anser det dock skäligt att här göra ett principiellt avsteg. Sålunda bör även son till äldre fiskare som vid avlysningsbörjan fyllt 18 år och som under intrångstiden efterträtt sin far i yrket eller

börjat fiska jämsides med honom få ersättning. Tillfällighetsfiskare och fritidsfiskare bör inte medges ersättning.

Vid beräkning av ersättning bör man utgå från att fiskaren i full omfattning kan driva sin näring t. o. m. det år han uppnår 70 års ålder. Styrelsen anser dock att denna regel kan tillämpas endast i de fall, då de faktiska omständigheterna inte talar mot en sådan bedömning.

Enligt styrelsens förslag torde det bli nödvändigt att också bestämma en viss längsta tidsperiod, efter vilken det löpande bidraget upphör att utgå. Därefter bör prövas om engångsbidrag eller ersättning i andra former eller omskolningsbidrag skall lämnas.

Ersättningen bör beräknas av lantbruksnämnd. Fiskaren bör ansöka om ersättningen hos nämnden. Samordning bör ske mellan ersättning från den erkända arbetslöshetskassan för yrkesfiskare och från lantbruksnämnden. Fiskare skall inte ha rätt till »avlysningsersättning» från lantbruksnämnden för tidsperiod, då han kan få ersättning från kassan. Motsvarande samordning bör ske för tidsperiod, då fiskare får sjukpenning (hempenning). Någon valrätt för fiskaren mellan nu nämnda ersättningar från lantbruksnämnden och från arbetslöshetskassan resp. allmän försäkringskassa bör sålunda inte föreligga.

Om det står klart för den avlysande myndigheten att en avlysning måste komma att bestå under många år framåt bör åtgärder vidtas för att underlätta omskolning m. m. av berörda fiskare. Detta kan enligt styrelsen ske om ekonomiskt stöd (engångsbidrag) lämnas från statens sida utöver redan befintliga arbetsmarknadspolitiska stödåtgärder. Engångsbidraget bör utgå skattefritt och utan behovsprövning med hänsyn till förmögenhet. Bidragens storlek bör i princip fastställas med utgångspunkt från hur stor del av fiskeinkomsterna som bortfallit till följd av avlysning av fiskevatten. Till grund för denna bedömning av inkomstbortfallet bör läggas sökandens till statlig beskattning taxerade inkomst av fiske under åren 1964—66. Till de hårdast drabbade yrkesfiskarna liksom till vissa äldre yrkesfiskare bör enligt styrelsen utgå bidrag med högst 15 000 kr. till varje fiskare. Bidragen till övriga, mindre hårt drabbade yrkesfiskare bör utgå enligt en fallande skala. Till de yrkesfiskare, vilkas inkomst av fiske endast i någon mån bortfaller till följd av avlysning, föreslås bidrag med högst 3 000 kr. Binäringsfiskare förordas få bidrag enligt samma skala som yrkesfiskarna, dock med den skillnaden att beloppen bör halveras.

Fiskeristyrelsen förutsätter att de bidragsbelopp som beviljas enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 januari 1968 skall avräknas mot nu föreslagna bidrag.

Med hänsyn till det bristfälliga underlaget för beräkning av kostnaderna för det föreslagna statliga stödet förordar styrelsen att anslaget för bidragsverksamheten får karaktär av förslagsanslag och tas upp första gången på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1967/68. Ett förslagsanslag på 1

milj. kr. torde behövas för att finansiera såväl löpande ersättning som engångsbidrag under en första provotid.

I särskilt uttalande till fiskeristyrelsens förslag har en ledamot av styrelsen bl. a. framhållit vikten av att åtgärder vidtas för att rationellt fiske skall kunna återupptas i vatten som avlysts på grund av kvicksilverförorening. En annan ledamot har uttalat att engångsbidragen inte bort begränsas uppåt.

Över fiskeristyrelsens förslag har *remissyttranden* avgetts av statskontoret, riksrevisionsverket, arbetsmarknadsstyrelsen, statens jordbruksnämnd och riksskattenämnden.

Samtliga remissinstanser ansluter sig i princip till tanken på statliga stödåtgärder i de fall då personer som driver yrkesmässigt fiske lider avsevärt avbräck i sina utkomstmöjligheter till följd av vidtagna åtgärder mot fisk från vissa av kvicksilver förorenade vattenområden eller därav föranledda verkningar inom närmast angränsande vattenområden.

Riksrevisionsverket framhåller att något rättsligt grundat ersättningskrav inte torde kunna göras gällande mot staten för intrång i enskild fiskerätt genom de åtgärder som vidtagits för att hindra att fisk från vissa vattenområden saluförs. Verket anser sig i övrigt i stort kunna biträda fiskeristyrelsens förslag. I fråga om de föreslagna engångsbidragen finner verket det naturligt att ett »förmögenhetsstreck» införs vid 100 000 kr. nettoförmögenhet. Verket ifrågasätter om engångsbidragen skall vara skattefria och påpekar bl. a. att de engångsbidrag, som utgick till vissa räkfiskare enligt beslut av 1964 års riksdag, inte blev skattefria.

Statskontoret anför att ersättningsfrågan är svårbedömd, då den hänger samman med myndigheternas ställningstaganden till kvicksilverproblemet. Ämbetsverket framhåller vidare bl. a. att bidragstiden för löpande bidrag torde böra begränsas till ett fåtal månader eftersom sådana bidrag främst synes böra utgå i de fall, där förutsättningar för fiskets snara återupptagande eller för fiskarens omedelbara omskolning anses föreligga. Bedöms sådana förutsättningar inte förefinnas, synes det ligga närmare till hands att överväga engångsersättning. Om sakliga skäl för att differentiera statsmakternas insatser inte föreligger, anser statskontoret att de för räkfiskarna tillämpade normerna för engångsbidrag i det väsentliga bör gälla även för nu förekommande bidragsverksamhet. Inträdda indexförändringar motiverar dock en höjning med 17 %. Statskontoret anför vidare att en förutsättning för ersättning är att avbräcket i utkomstmöjligheterna är avsevärt. För att få ersättning bör fiskare ha en inkomst av fiske som utgör mer än 20 % av den sammanlagda inkomsten.

Arbetsmarknadsstyrelsen finner det angeläget att ersättning utgår i sådana former att den inte verkar hämmande på arbetskraftens rörlighet. Skulle en löpande ersättning på något sätt göras beroende av att vederbörande i större eller mindre utsträckning behåller sin anknytning till fiskeri-

näringsen, finner styrelsen att engångsersättning torde vara att föredra. Sådan ersättning förefaller också befogad i samtliga fall, där det inte på mycket goda grunder kan förväntas att avlysningen av fiskevattnet blir av kort varaktighet.

Statens jordbruksnämnd anser det viktigt att åtgärder från statens sida vidtas för att i möjligaste mån återställa de avlysta fiskevattnen i sådant skick att fiske för avsalu kan tas upp igen. Det är angeläget att snarast fullfölja de undersökningar som inletts för att utröna möjligheterna för att förhindra ytterligare föroreningar och sanera redan förorenade vattenområden.

Riksskattenämnden anser att ersättning i det uppkomna läget bör utgå. Nämnden framhåller emellertid att förbudet att saluföra hälsovådlig fisk inte automatiskt kan medföra laglig rätt till ersättning av kronan, vare sig det är fråga om enskilt eller allmänt vatten. För att ersättning skall utgå i de här aktuella fallen krävs att statsmakterna beslutar att ersätta fiskarna för uppkommen skada. Riksskattenämnden uttalar vidare att de föreslagna engångsbidragen torde vara skattepliktiga oavsett om ersättningen hänförs till fisk i enskilt eller allmänt vatten. Nämnden föreslår slutligen vissa regler som enligt nämnden bör följas om statsmakterna skulle vilja göra bidragen helt eller delvis skattefria.

Departementschefen

Av den redogörelse som lämnats i det föregående framgår att fiskeristyrelsen liksom remissinstanserna ansett det rimligt att statliga åtgärder vidtas för att stödja fiskare som lider avsevärt avbräck i sina utkomstmöjligheter till följd av kvicksilverföroreningar i fiskevattnet. Jag delar uppfattningen att åtgärder bör vidtas från statens sida för att minska de svårigheter som den uppkomna situationen kan medföra för berörda fiskare. Sådana åtgärder är ett naturligt led i samhällets strävanden att säkra ekonomisk och social trygghet åt medborgarna. Någon rättsligt grundad skadeståndsskyldighet från statens sida mot berörda fiskare synes som riksrevisionsverket och riksskattenämnden framhållit däremot inte finnas. Härav följer att någon ersättning av allmänna medel för intrång i den fiskerätt som tillkommer ägare eller arrendatorer av fiskevattnet inte kan komma i fråga.

De stödåtgärder som jag förordar i det följande ansluter i sin principiella utformning till det stöd som i allmänhet utgår till för yrkesverksamma vid ekonomisk otrygghet. I förevarande fall är det nödvändigt att komplettera de generella arbetsmarknadspolitiska och ekonomisk-sociala medlen med särskilda åtgärder. Skälen härtill är främst att den uppkomna situationen för berörda fiskare kan göra det svårt att utnyttja exempelvis omskolningsbidrag eller — för de äldre fiskarna — de omställningsbidrag som efter föredragning av chefen för inrikesdepartementet föreslås i prop. 1968:

29 angående särskilt stöd åt äldre arbetslösa m. m. Som villkor för att få nämnda slag av bidrag gäller bl. a. att sökanden skall upphöra med sin verksamhet och stå till arbetsmarknadens förfogande. För de berörda fiskarna kan dessa krav bli förhållandevis svåra att uppfylla eftersom det ofta föreligger osäkerhet om de fortsatta utkomstmöjligheterna av fiske i de förorenade fiskevattnen. För många fiskare kan det vara möjligt att i varje fall till en del ersätta inkomstbortfallet genom annat fiske. Jag vill i detta sammanhang erinra om att statens naturvårdsverk den 17 november 1967 fått i uppdrag att undersöka möjligheterna att hindra kvicksilverutsläpp. Vidare har samma dag uppdragits åt 1964 års naturresursutredning att undersöka möjligheterna att sanera vattenområden som förorenats av kvicksilverutsläpp.

Med hänsyn bl. a. till svårigheten att i dagens läge förutsäga tidpunkten när fisket i kvicksilverförorenade fiskevatten kan tas upp i full utsträckning ligger det såsom statskontoret framhållit närmast till hands att ge det statliga stödet formen av engångsbidrag. Engångsbidrag synes också mest lämpligt eftersom det som arbetsmarknadsstyrelsen anfört inte verkar hämmande på arbetskraftens rörlighet. Ett engångsbidrag underlättar omställning för de fiskare som bedömer omställningen till annat yrke vara ett realistiskt alternativ till fortsatt fiske. Jag förordar alltså att stödet ges i form av engångsbidrag. Om en fiskare kan få omställningsbidrag enligt de regler för kontantstöd till äldre arbetslösa som i prop. 1968: 29 föreslagits gälla fr. o. m. den 1 juli 1968 bör han som regel inte ha möjlighet att få sådant stöd som jag nu förordar. I de fall fiskare får sådant stöd och senare ansöker om omställningsbidrag bör vad han sålunda tillerkänts avräknas om omställningsbidrag beviljas. Det nu förordade stödet till fiskare bör göras beroende av sökandens ålder på så sätt att helt bidrag får utgå till den som är 55—59 år, tre fjärdedelar av bidraget till den som är 60—64 år och halvt bidrag till den som är 65—67 år.

Stödet bör utgå till *insjöfiskare* vars taxerade nettoinkomst under de senaste tre åren före avlysningen i genomsnitt kan antas ha till mer än 20 % härrört från fiske i avlyst vattenområde eller närmast angränsande vatten. Stödet bör utgå med belopp som motsvarar bortfallet av inkomst av fiske under ett år, dock högst 12 000 kr. Det bör beräknas så att det motsvarar skillnaden mellan sökandens genomsnittliga nettoinkomst av fiske under de senaste tre åren och sökandens beräknade inkomst av fiske under ett år räknat från tidpunkten för avlysningen. Summan av bidrag och beräknad årsinkomst från alla förvärvskällor får inte överstiga den genomsnittliga årsinkomsten från alla förvärvskällor under jämförelseperioden. De ekonomiska verkningarna av en avlysning begränsar sig emellertid inte alltid till det avlysta vattenområdet och närmast angränsande vatten, utan avlysningen kan ha betydelse för hela det sjösystem i vilket det avlysta vattenområdet ingår. Med hänsyn härtill bör enligt min mening även andra fiskare

än de nu nämnda kunna få stöd. Som förutsättning härför bör dock gälla att mer än 50 % av fiskarens taxerade nettoinkomst i genomsnitt under de senaste tre åren härrört från fiske i det sjösystem där det avlysta vattenområdet ingår. Stödet till fiskare i denna grupp bör få uppgå till högst 10 000 kr. och frågan om stöd bör i övrigt bedömas enligt samma grunder som gäller för den först nämnda gruppen insjöfiskare.

När det gäller *saltsjöfiskare* som drivit fiske i avlyst vatten eller närmast angränsande vattenområde kan möjligheterna att kompensera inkomstbortfall genom fiske i annat område förmodas i många fall vara bättre än för insjöfiskarna. I en del fall, t. ex. vid fasta ålfisken, kan dock möjligheterna till annat fiske beräknas vara begränsade eller en omläggning vara förenad med betydande kostnader. Även fiskare som driver fiske i avlysta vatten utmed kusten bör mot bakgrund av vad nu anförts kunna få bidrag med högst 10 000 kr. Bidraget bör utgå endast om det bedöms sannolikt att fiske i angränsande vattenområden inte kan i rimlig mån kompensera inkomstbortfallet och endast till fiskare vars taxerade nettoinkomst under de senaste tre åren efter avlysningen i genomsnitt till mer än hälften härrört från fiske. I övrigt bör gälla de bidragsgrunder som föreslagits för fiskare som driver fiske i avlyst insjö eller närmast angränsande vattenområde.

Bidrag bör inte utgå till den som taxerats till statlig förmögenhetsskatt. Med hänsyn till det generella stöd som folkpensionen utgör och till de förbättringar som under senare år gjorts av denna pension för att ge ålderstrygghet anser jag att engångsbidraget ej bör beviljas fiskare som fyllt 67 år eller som dessförinnan blivit berättigad till hel förtidspension.

Engångsbidrag bör vara beskattningsbara enligt gällande regler för inkomstbeskattning. Bidrag bör beviljas av lantbruksnämnd efter samråd med länsarbetsnämnd. Från beviljat bidrag bör avräknas tidigare beviljat förskottsbidrag liksom eventuellt omställningsbidrag. I de fall bidragssumman överstiger 10 000 kr. vill jag förorda att sökanden ges möjlighet att efter prövning få bidraget uppdelat och utbetalat på två skilda beskattningsår. Bidrag bör kunna sökas inom två år efter avlysning som berör vattenområde där sökanden fiskar. Kungl. Maj:t bör kunna besluta om vilken myndighet som skall bevilja bidrag liksom om ansökningstiden.

Fiskeristyrelsens förslag att staten skulle lösa in fiskredskap är jag inte beredd att tillstyrka.

Det sammanlagda medelsbehovet för bidragsgivningen uppskattar jag till i runt tal 1 milj. kr. För ändamålet bör på riksstaten för budgetåret 1967/68 tas upp ett nytt anslag med rubriken Bidrag till vissa fiskare med anledning av kvicksilverförekomst i fisk. Anslaget bör föras upp med 1 milj. kr. och vara ett reservationsanslag. Medel från anslaget bör få användas för att bekosta den provisoriska bidragsverksamheten enligt Kungl. Maj:ts förut nämnda beslut den 12 januari 1968, som förskottsvis finansier-

rats med medel ur prisregleringskassan för fisk. De prisregleringsmedel som tagits i anspråk kan därigenom återbetalas till prisregleringskassan för fisk.

Under återopande av vad jag anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna de av mig förordade grunderna för statsbidrag till fiskare med anledning av kvicksilverförekomst i fisk,

b) till *Bidrag till fiskare med anledning av kvicksilverförekomst i fisk* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

M. Diverse

[5] M 5. *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.* På riksstaten för budgetåret 1967/68 är under förevarande rubrik uppfört ett reservationsanslag av 1 000 kr. Vid utgången av budgetåret 1966/67 fanns en reservation under anslaget på 3 017 000 kr. Från anslaget utbetalas bidrag såsom ersättning för förluster på grund av naturkatastrof i enlighet med föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar i varje särskilt fall.

Länsstyrelserna i Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län har anmält, att den ovanligt svåra stormen över södra Sverige i oktober 1967 orsakade ålfiskarna i länen stora förluster genom skador på fiskredskap. Länsstyrelsen i Blekinge län har uppskattat skadorna till omkring 150 000 kr. Till länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län har anmälts skador som av särskilda värderingsmän beräknats till 343 000 resp. 2 028 000 kr.

Med hänsyn till den stora omfattningen av skadorna anser länsstyrelserna att vissa skadeersättningar bör utgå av statsmedel. Länsstyrelsen i Malmöhus län framhåller att höststormar även år 1966 medförde avbrott i ålfisket i länet och att fiskarnas ekonomi i många fall har blivit undergrävd.

På grundval av ingivna utredningar rörande bl. a. de berörda fiskarnas ekonomiska förhållanden hemställer länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län, att 202 195 kr. resp. 1 086 178 kr. ställs till länsstyrelsernas förfogande för fördelning mellan dessa fiskare enligt grunder som i huvudsak överensstämmer med dem som f. n. tillämpas för bidrag från detta anslag. Länsstyrelsen i Blekinge län hemställer att erforderliga medel ställs till länsstyrelsens förfogande för ändamålet.

Remissyttrande

Över länsstyrelsernas framställningar har yttrande avgetts av *riksrevisionsverket*. Ämbetsverket erinrar inledningsvis om de möjligheter till statligt stöd som finns genom lån ur statens fiskredskapslånefond enligt

kungörelsen den 6 april 1962 (nr 100, ändrad 1967: 415). Sådant lån får beviljas med högst 75 % av redskapens förbrukningsvärde, dock med högst 10 000 kr. per låntagare. Efter amortering med minst 80 %, i särskilt ömmande fall minst 60 %, kan låntagaren under vissa förutsättningar befrias från kvarstående betalningsskyldighet. Förutsättningen för att få lån är att ekonomiskt bistånd behövs för att den skadelidande skall kunna fortsätta med yrkesfiske. Däremot finns inte någon inkomstgräns. Av det föregående framgår att i de mest ömmande fallen högst 4 000 kr. kan utgå i bidrag. På grund av amorteringsreglerna kan detta dock ske tidigast tre år efter utbetalningen av lånet.

Möjligheterna till statligt stöd enligt nyssnämnda kungörelse synes emellertid riksrevisionsverket inte vara tillräckliga i förevarande fall. Med hänsyn bl. a. till skadornas omfattning och storleksordning vill ämbetsverket inte motsätta sig att det statliga stödet undantagsvis utgår i form av bidrag efter behovsprövning enligt praxis som tillämpats vid de senaste årens naturkatastrofer. De fiskare, som på grund av den inkomstgräns som tillämpas för sådana bidrag inte kan få bidrag men som för sin yrkesutövning likväl behöver ekonomiskt bistånd, bör hänvisas att söka fiskredskapslån. Enligt verkets mening bör ett särskilt bidragsanslag anvisas för detta skadetillfälle.

Departementschefen

Som framgår av vad länsstyrelserna i Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län anfört orsakade den ovanligt svåra stormen över södra Sverige i oktober 1967 ålfiskarna i länen betydande förluster genom skador på fiskredskap. Skadorna beräknas uppgå till sammanlagt drygt 2,5 milj. kr. Hårdast drabbat är ålfisket i Malmöhus län, vars förluster värderats till ca 2 milj. kr. Många fiskare har härigenom försatts i en svår ekonomisk situation.

På grund av de för flertalet fiskare ovanligt stora skadorna anser jag i likhet med länsstyrelserna och riksrevisionsverket det vara motiverat, att bidrag av statsmedel kan utgå till fiskare som behöver sådant bistånd för att kunna fortsätta med yrkesfiske. Bidragen bör utgå till fiskare för att ersätta förlorade eller förstörda redskap och för att reparera befintliga redskap. Bidragen bör lämnas från förevarande anslag.

För bidragsgivningen från anslaget gäller vissa principer som godkänts av 1960 och 1967 års riksdagar (prop. 1960: 2, SU 17, rskr 59; prop. 1967: 105, JoU 16, rskr 174). Enligt dessa principer medges f. n. bidrag endast i undantagsfall till skadelidande som enligt senast tillgängliga uppgifter har haft en till statlig inkomstskatt taxerad inkomst överstigande 15 000 kr. eller har taxerats till statlig förmögenhetsskatt, varvid samtaxerade makar betraktas som en person. Bidrag utgår i regel med 50 % av skadebeloppet med möjlighet att i särskilt ömmande fall öka bidraget till 90 % av nämnda belopp. För skadebelopp som understiger 300 kr. utgår i regel inte något

bidrag. Länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län har utifrån nämnda principer men med en övre inkomstgräns på 16 000 kr. beräknat medelsbehovet för bidragsgivningen i ifrågavarande län till i runt tal 202 000 resp. 1 086 000 kr. Bidrag föreslås få utgå till sammanlagt omkring 160 fiskare i dessa län. För Blekinge län föreligger endast preliminära uppgifter enligt vilka mer än 25 fiskare drabbats av skador på fiskredskap som uppskattats till sammanlagt omkring 150 000 kr.

Jag har intet att erinra mot länsstyrelsernas beräkningar av medelsbehovet för att ge bidrag till fiskare i Kristianstads och Malmöhus län. Motsvarande belopp för Blekinge län kan beräknas uppgå till högst 100 000 kr. Totalt erfordras alltså för ändamålet ett belopp av i runt tal 1,4 milj. kr. Kungl. Maj:t bör meddela närmare föreskrifter rörande bidragsgivningen. Enligt uppgift resterar flera av de skadelidande för skatter. Beviljade bidrag kan därför komma att utmätas. Avsikten med bidragen uppnås då inte. Kungl. Maj:t bör därför även få föreskriva att beviljade bidrag inte får utmätas. Beslut i de enskilda fallen om bidrag för ifrågavarande skador bör kunna meddelas av länsstyrelserna.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att den som vid utövning av yrkesmässigt fiske förlorat fiskredskap eller fått sådana redskap skadade även har möjlighet att få lån från statens fiskredskapslånfond. Någon övre inkomstgräns för den lånesökande finns inte. Högsta beloppet för lån ur fonden är f. n. 10 000 kr. I prop. 1968: 1 (bil. 11 s. 198) har jag förordat att detta belopp höjs till 15 000 kr.

Med hänsyn till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.* på tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens affärsverksfonder

G. Domänverket

[6] 6. **Förvaltningsbyggnad för domänstyrelsen.** *Domänstyrelsen* föreslår att 7 550 000 kr. anvisas på tilläggsstat för budgetåret 1967/68 för att påbörja arbetena med ny förvaltningsbyggnad i Bergshamra, Solna. För att slutföra byggnadsarbetena beräknar styrelsen att ytterligare ca 7 milj. kr. senare kommer att behövas.

Domänstyrelsen framhåller att det är angeläget att arbetena med den nya ämbetsbyggnaden kommer i gång snarast. Styrelsen har sina lokaler spridda på fem platser i Stockholm. För en del av dessa lokaler löper hyresavtalen ut inom ca ett år. Vidare är annexet på Riddarholmskajen byggnadstekniskt sett i så dåligt skick att det inte kan utnyttjas som kontorslokal under någon längre tid.

Departementschefen

Jag biträder domänstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Förvaltningsbyggnad för domänstyrelsen* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 7 000 000 kr.

[7] 7. *Ersättning till domänverkets markfond. Styrelsen för lantbrukshögskolan* föreslår att domänverkets markfond tillförs 2 275 000 kr. som ersättning för köpeskillingen för fastigheter som inköpts för högskolans räkning av medel från fonden.

Genom skilda beslut har Kungl. Maj:t bemyndigat domänstyrelsen att köpa fast egendom för kronans räkning för ifrågavarande ändamål, nämligen markområden om tillhoppa ca 6 ha i Umeå stad för 256 930 kr., fastigheten Lanna 14¹ i Saleby socken, Skaraborgs län, på ca 31 ha för 297 200 kr., fastigheten Nántuna 2¹⁹ i Danmarks socken, Uppsala län, på ca 23 ha för 560 400 kr. och fastigheten Kasby 3¹ i Lagga socken, Stockholms län, på ca 300 ha för 1 160 000 kr. Köpeskillingarna, som uppgår till sammanlagt 2 274 530 kr., har förskotterats av domänstyrelsen från verkets markfond.

Departementschefen

För att tillgodose behovet av mark för forsknings- och försöksändamål för lantbrukshögskolan har domänstyrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t och i samråd med högskolan köpt ifrågavarande fasta egendom. Köpeskillingarna utgör sammanlagt 2 274 530 kr., vilket belopp förskotterats från domänverkets markfond. Med hänsyn härtill förordar jag att fonden tillförs ett till 2 275 000 kr. avrundat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets markfond* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 2 275 000 kr.

Statens allmänna fastighetsfond

[8] 28. **Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.** För innevarande budgetår har under förevarande anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 7 milj. kr. att disponeras i enlighet med en investeringsplan, som för de i planen ingående objekten upptar av riksdagen godkända kostnadsramar.

Byggnadsstyrelsen hemställer att följande byggnadsprojekt tas upp i investeringsplanen och att medel för projektet anvisas på tilläggsstat för budgetåret 1967/68.

Lantbrukshögskolan, Ultuna

V ä r m e k u l v e r t. Under hösten 1967 påbörjades byggnadsarbetena för om- och tillbyggnad för institutionen för genetik och växtförädling. De värmepannor som finns i institutionens byggnader är delvis obrukbara och i övrigt inte ändamålsenliga. Byggnadsstyrelsen har därför funnit det vara mest rationellt att ansluta institutionens byggnader till högskolans panncentral och föreslår att en värmekulvert byggs från panncentralen. Kostnaden för kulverten beräknas till 635 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1967.

Departementschefen

Förevarande byggnadsprojekt avser byggande av värmekulvert från panncentralen till institutionen för genetik och växtförädling vid lantbrukshögskolan, Ultuna. Mot den redovisade kostnadsberäkningen på 635 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1967 har jag ingen erinran. Objektet bör med nämnda ram tas upp i investeringsplanen. Utgifterna under innevarande budgetår för objektet synes kunna rymmas inom det till byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m. anvisade anslaget. Jag förordar därför att kostnaderna för objektet får bestridas av tillgängliga medel under anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag i det föregående förordat angående bestridande av utgifterna för visst byggnadsobjekt vid lantbrukshögskolan.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 6

INRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson, anmäler härefter de ärenden under inrikesdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

DRIFTBUDGETEN

Elfte huvudtiteln

A. Inrikesdepartementet m. m.

[1] A 3. Kommittéer m. m. På riksstaten för innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 2,4 milj. kr. Behållningen på anslaget vid utgången av budgetåret 1966/67 uppgick till ca 134 700 kr. Under tiden t. o. m. januari 1968 har av anslaget förbrukats drygt 1,9 milj. kr. Det återstående beloppet, ca 0,6 milj. kr., kan inte beräknas räcka till för att täcka kostnaderna under resten av budgetåret för den omfattande utredningsverksamhet som pågår inom inrikesdepartementets verksamhetsområde. Jag räknar med ett ytterligare medelsbehov av 0,6 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

B. Arbetsmarknad m. m.

[2] B 9 a. Ytterligare kostnader för allmänna beredskapsarbeten m. m. Under rubriken Allmänna beredskapsarbeten m. m. har på riksstaten för budgetåret 1967/68 förts upp ett reservationsanslag av 350 milj. kr., varav förslagsvis 140 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. Med anledning av förslag i prop. 1968: 2 (s. 31) har riksdagen (SU 22, rskr 59) under samma rubrik på tilläggsstat II anvisat ett reservationsanslag av 30 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen. Vidare har på riksstaten för budgetåret 1967/68 under rubriken Vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl. förts upp ett reservationsanslag av 190 milj. kr., varav förslagsvis 30 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen. I enlighet med förslag i nämnda prop. 1968: 2 (s. 32) har riksdagen under samma rubrik på tilläggsstat II anvisat ett reservationsanslag av 130 milj. kr., varav förslagsvis 45 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer att ytterligare 125 eller alternativt 135 milj. kr. anvisas på tilläggsstat för allmänna beredskapsarbeten och vissa andra sysselsättningsskapande åtgärder. Vidare hemställer styrelsen att ytterligare 25 milj. kr. anvisas för vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl. Styrelsen anför.

Som en följd av konjunkturavmattningen har efterfrågan på arbetskraft fortsatt att sjunka under år 1967. Kvarstående efterfrågan är i stor utsträckning förenad med särskilda krav på yrkeskunskaper m. m. Arbetslösheten har stigit men ökningen har inte varit exceptionellt stor i förhållande till den säsongmässiga ökningen. Inom en del arbetsmarknadsområden har emellertid utvecklingen fått mera djupgående följder än som har kunnat förutses tidigare. Det gäller särskilt skogsbruket inom vilket det på sina håll praktiskt taget råder avverkningsstopp. Konsekvenserna härav för sysselsättningen kommer dock att bli fullt märkbara först under senvintern och våren. Till detta bör läggas att den väntade ekonomiska återhämtningen kommer att få liten effekt på arbetsmarknaden under första halvåret i år. Styrelsen bedömer det därför nödvändigt att bedriva beredskapsarbetena något längre under våren än som har varit vanligt under de senaste åren. Ett ytterligare skäl härför är att en ovanligt stor andel av de i beredskapsarbete sysselsatta tillhör kategorin handikappade. I nuvarande läge föreligger inte samma möjligheter som tidigare att snabbt placera denna arbetskraft i arbete på öppna marknaden. Antalet dagsverken kan härigenom förutses stiga till 3,5 milj. Disponibla medel medger emellertid endast 3 milj. dagsverken. Kostnaderna för en sådan ökning av dagsverksvolymen beräknar styrelsen till 100 milj. kr. Av beloppet avses 75 milj. kr. för allmänna beredskapsarbeten och 25 milj. kr. för beredskapsarbeten för handikappade m. fl.

För att täcka de kostnader som föranleds av Kungl. Maj:ts beslut i december 1967 och i februari 1968 rörande vissa åtgärder för ökad sysselsättning inom verkstadsindustrin behövs 50 milj. kr. Styrelsen erinrar vidare om att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 februari 1967 har uppdragit åt styrelsen

att inom en kostnadsram av 10 milj. kr. vidtaga åtgärder för att ge industriell sysselsättning åt arbetstagare inom textilindustrin. Styrelsen har hittills disponerat 7,5 milj. kr. och kommer inom kort att taga i anspråk resterande del av ramen. Kostnaderna skall förskottsvis bestridas från anslaget Allmänna beredskapsarbeten m. m.

Medelsförbrukningen för andra ändamål under anslaget kommer såvitt styrelsen nu kan bedöma inte att minska i förhållande till vad som har beräknats. Några besparingar som skulle kunna användas för att täcka det ökade medelsbehovet för beredskapsarbeten och för åtgärder för ökad sysselsättning inom verkstadsindustrin kan därför inte väntas uppkomma. Anslaget Allmänna beredskapsarbeten m. m. bör därför förstärkas med ytterligare 125 milj. kr. eller med 135 milj. kr. om förutnämnda kostnader för sysselsättningsstöd inom textilindustrin skall slutligt täckas av medel från anslaget. Det för beredskapsarbeten beräknade beloppet, 75 milj. kr., bör helt avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget Vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl. bör förstärkas med ytterligare 25 milj. kr., varav 5 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen

I prop. 1968: 1 (bil. 13 s. 47) framhöll jag att viss osäkerhet råder om när den väntade konjunkturuppgången kan komma att ge märkbara utslag i vår ekonomi och att detta ställer krav på fortsatt skärpt uppmärksamhet på utvecklingen på arbetsmarknaden. I samband därmed underströk jag att åtgärderna till stöd för dem, som drabbas av friställningar, i rådande ekonomiska läge främst måste få formen av selektiva åtgärder huvudsakligen av arbetsmarknadspolitisk art.

Sedan statsverkspropositionen lades fram har nu ytterligare material blivit tillgängligt beträffande arbetsmarknadsläget och utsikterna under de närmaste månaderna. Även om det inte skingrar osäkerheten om konjunkturutvecklingen innehåller det dock positiva drag. Arbetslösheten som i januari uppgick till 64 400 sjönk i februari till 53 500. Antalet lediga platser steg mellan januari och februari med ca 2 000 till ca 27 000. Varslen om driftsinskränkningar och driftsnedläggelser som under de sista månaderna 1967 minskade i omfattning för att sedan öka kraftigt i januari sjönk under februari till en lägre nivå än för ett år sedan.

Huruvida denna utveckling är ett uttryck för en återhämtning i konjunkturen är ännu för tidigt att avgöra. Kraven på en hög arbetsmarknadspolitisk beredskap kan därför inte efterges. Fortfarande ligger arbetslösheten bland metallarbetarna kvar på en jämfört med de senaste åren hög nivå. Antalet arbetstagare inom olika yrken som på grundval av lämnade varsel väntas bli friställda under tiden mars—maj i år beräknas till 3 400. Efterfrågan på arbetskraft ligger på betydligt lägre nivå än under motsvarande månader under första hälften av 1960-talet. Efterfrågan på arbetskraft kan väntas förbli begränsad också under våren och försommaren.

Regeringen vidtog föregående år en rad åtgärder för att öka sysselsätt-

ningen inom byggnadsverksamheten och verkstadsindustrin under vinterhalvåret 1967/68. Dessa åtgärder har jag närmare redogjort för i 1968 års statsverksproposition (bil. 13 s. 49). För att ytterligare stärka sysselsättningen inom verkstadsindustrin beslöt Kungl. Maj:t den 2 februari 1968 att åtgärder får vidtas för anskaffning av förnödenheter för kommunal och för civil statlig verksamhet inom ramen för en inköpssumma av ca 140 milj. kr. De kommunala insatserna i sysselsättningsstödjande syfte har därvid beräknats till ca 110 milj. kr., vartill statsbidrag utgår med 20 %. Statsbidragssumman kan alltså beräknas till 22 milj. kr. Kostnaderna för statliga anskaffningar har beräknats till 28 milj. kr. och skall förskottsvis belasta anslaget Allmänna beredskapsarbeten m. m.

När det gäller övriga åtgärder som har vidtagits för att motverka arbetslösheten vill jag särskilt framhålla, att arbetsmarknadsutbildningen har byggts ut väsentligt. I mitten av februari deltog 33 800 personer i kurser av olika slag mot 25 000 ett år tidigare. Utbildningsverksamheten kan väntas öka ytterligare under de närmaste månaderna. Också beredskapsarbetena har ökats. I mitten av februari sysselsattes i allmänna beredskapsarbeten 10 500 och i beredskapsarbeten för handikappade m. fl. 14 000 personer. Hela antalet sysselsatta i beredskapsarbeten var således 24 500 mot 15 800 i februari förra året. En betydande ökning har vidare skett av sysselsättningen i skyddat verkstadsarbete och i arkivarbete.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller att med hänsyn till det nuvarande arbetsmarknadsläget och till utsikterna under de närmaste månaderna kommer det att bli nödvändigt att i år bedriva beredskapsarbetena längre än som varit vanligt de senaste åren. Till följd härav anser styrelsen att det sammanlagda dagsverksantalet under innevarande budgetår, som tidigare har beräknats till 3 milj., behöver ökas med 0,5 milj. Kostnaden härför beräknar styrelsen till 100 milj. kr. Jag delar styrelsens uppfattning att beredskapsarbetena i vår kan behöva avvecklas i långsammare takt än tidigare och har ingen erinran mot styrelsens beräkning av det ökade medelsbehovet för dessa arbeten. Jag beräknar alltså för allmänna beredskapsarbeten ytterligare 75 milj. kr. och för särskilda beredskapsarbeten för handikappade m. fl. ytterligare 25 milj. kr.

I enlighet med styrelsens framställning om medel för att täcka kostnaderna för sysselsättningsstödjande åtgärder inom verkstadsindustrin beräknar jag för ändamålet ett belopp av 50 milj. kr.

Jag beräknar alltså anslagsbehovet under förevarande anslag till (75 + 50) 125 milj. kr. Vid utgången av budgetåret föreliggande reservation på anslaget bör föras över till det i riksstatsförslaget för budgetåret 1968/69 upptagna anslaget till Allmänna beredskapsarbeten m. m.

Beträffande anslaget till Vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl. kommer jag att göra hemställan under nästa anslagspunkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ytterligare kostnader för allmänna beredskapsarbeten m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 000 kr., därav förslagsvis 75 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[3] **B 10 a. Ytterligare kostnader för vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl.** Med hänvisning till vad jag anfört under föregående punkt beräknar jag anslagsbehovet till 25 milj. kr. Vid utgången av budgetåret föreliggande reservation på anslaget bör föras över till det i rikstatsförslaget för budgetåret 1968/69 upptagna anslaget till Särskilda beredskapsarbeten m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ytterligare kostnader för vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr., därav förslagsvis 5 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[4] **B 15. Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade.** Under denna rubrik har för budgetåret 1967/68 anvisats ett förslagsanslag av 10 milj. kr. För samma budgetår har arbetsmarknadsstyrelsen medgivits att meddela beslut om anordningsbidrag intill ett belopp av 25 milj. kr.

Arbetsmarknadsstyrelsen anför. Takten i näringslivets strukturomvandling med företagsnedläggningar och driftsinskränkningar som följd har medfört, att friställning av handikappad och i övrigt svårplacerad arbetskraft har ökat. En av förutsättningarna för att denna arbetskraft skall kunna fortsätta att vara yrkesverksam är att resurserna för skyddad sysselsättning byggs ut i snabbare takt. Av den fastställda ramen av 25 milj. kr. kvarstår f. n. endast 2,6 milj. kr. disponibla. Till styrelsen inkomna ansökningar som ännu inte hunnit färdigbehandlas omfattar bidrag till ett belopp av ca 6,2 milj. kr. Från länsarbetsnämnderna inhämtade uppgifter ger vid handen att ansökningar om bidrag till ett belopp av ytterligare 5,0 milj. kr. kan förväntas inom den närmaste tiden. Av vital betydelse är att styrelsen kan möta de aktuella behoven utan tidsutdräkt. Styrelsen hemställer därför att ramen för beviljande av ansökningar om anordningsbidrag under återstoden av budgetåret vidgas med 8,5 milj. kr.

Departementschefen

Enligt bestämmelserna om statsbidrag till verkstäder inom arbetsvården utgår bidrag för anordnande av lokaler för arbetsprovning, arbetsträning och skyddad sysselsättning samt anskaffning av första uppsättningen maskiner eller likvärdig utrustning för sådana lokaler. Bidrag beviljas av ar-

betsmarknadsstyrelsen. För styrelsens bidragsgivning har för innevarande budgetår fastställts en ram av 25 milj. kr.

Huvudmännens stora intresse för att bygga ut den skyddade verksamheten har medfört att vid utgången av februari endast en ringa del återstår av den ram inom vilken styrelsen kan bevilja bidrag. Inneliggande inte färdigbehandlade ansökningar och förväntade ansökningar som faller utanför den återstående delen av ramen uppgår till 8,5 milj. kr. Som styrelsen framhåller är en förstärkning av resurserna för skyddad sysselsättning angelägen med hänsyn till de särskilda svårigheter på arbetsmarknaden som föreligger för handikappade och i övrigt svårplacerade.

Det intresse som visas från huvudmännens sida för en utbyggnad av verksamheten är mot denna bakgrund mycket glädjande. Jag förordar därför att ramen för bidragsgivningen vidgas i enlighet med styrelsens förslag. Jag vill f. ö. erinra om att Kungl. Maj:t i prop. 1968: 1 (bil. 13 s. 97) i samband med förslag om bidragsram för nästa budgetår även begärt riksdagens bemyndigande att om behov uppkommer kunna vidga ramen i erforderlig omfattning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att medge att beslut om bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade under budgetåret 1967/68 meddelas intill ett ytterligare belopp av 8 500 000 kr.

[5] 18 a. **Ramen för statlig garanti åt hantverks- och industriföretag m. m.** Enligt beslut av 1967 års riksdag (prop. 1, bil. 12 s. 28, SU 83, rskr 195) har ramen för den statliga kreditgarantigivningen för innevarande budgetår bestämts till 55 milj. kr. En mindre del härav är avsedd för i första hand turishotellnäringsen. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1967 har kommerskollegium bemyndigats att under budgetåret 1967/68 bevilja industri- och hotellgarantier intill ett belopp av sammanlagt högst 40 milj. kr.

Kommerskollegium har i skrivelse den 23 januari 1968 hemställt om vidgning av ramen för industri- och hotellgarantilån och anfört bl. a. följande. Kollegiet har under tiden den 1 juli—den 30 november 1967 beviljat statliga garantier för lån på sammanlagt 21 milj. kr. Därutöver har genom beslut av Kungl. Maj:t beviljats garantier för 2,7 milj. kr. På grund av att en relativt stor del av garantiramen således tagits i anspråk och då vid sistnämnda tidpunkt hos kollegiet fanns ansökningar om lånegarantier på ca 23 milj. kr., har kollegiet hos företagareföreningarna inhämtat uppgift om den sannolika omfattningen av de ansökningar om statlig garanti som föreningarna beräknade överlämna till kollegiet under tiden den 1 december 1967—den 30 april 1968. Av uppgifterna framgår att föreningarna beräknade att under nämnda tid överlämna ansökningar om garantier på totalt ca 85 milj. kr. Härtill kommer framställningar om hotellgarantier på högst 3 milj. kr. På grundval av gjorda erfarenheter bedömer kollegiet det troligt att kollegiet eller i förekommande fall Kungl. Maj:t kommer att

bevilja lånegarantier för omkring 75 milj. kr. på grund av de ansökningar som redan har kommit in eller som beräknats bli överlämnade till kollegiet före utgången av april 1968. Den av riksdagen fastställda garantilåneramen på 55 milj. kr. skulle sålunda enligt kollegiets beräkningar behöva ökas med lägst 45 milj. kr. för att täcka konstaterade och väntade garantianspråk.

Departementschefen

Garantiramen fastställdes för budgetåret 1965/66 till 55 milj. kr. och har därefter inte ändrats. Under nämnda budgetår beviljades garantier med ca 43 milj. kr. och budgetåret 1966/67 med ca 45 milj. kr. Hittills under innevarande budgetår har efterfrågan på garantier varit betydligt större än under de två föregående budgetåren. T. o. m. den 15 februari 1968 uppgår det beviljade garantibeloppet till ca 37 milj. kr. Ökningen beror på flera faktorer. Bl. a. har konjunkturavmattningen medfört påfrestningar på de mindre och medelstora företagens likviditet. Dessa företag, vilka i mindre utsträckning än större företag har tillgångar som kan ställas som säkerhet för lån i bank, har därför i allt större omfattning ansökt om statlig garanti.

Av uppgifter som kommerskollegium har inhämtat från företagareföreningarna framgår att betydande anspråk på statlig garanti kan väntas även under den återstående delen av budgetåret. Detta torde inte enbart ha samband med företagens likviditetsproblem utan får även ses som tecken på deras investeringsvilja, bl. a. föranledd av en ökad rationaliseringstakt. Den allmänna tendensen mot mera kapitalkrävande investeringar är tydlig även för de mindre och medelstora företagen. Därjämte kan konstateras att de medelstora företagen i allt större utsträckning söker statlig garanti.

Jag anser därför att garantiramen för innevarande budgetår bör ökas till 80 milj. kr. Jag hemställer således att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att medge att statsgaranti för lån till hantverks- och industriföretag m. m. under budgetåret 1967/68 beviljas in till ett belopp av 80 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 7

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter fråga om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1967/68 och anför.

Under innevarande budgetår har begärts investeringsanslag dels på tilläggsstat I till gällande riksstat, dels på tilläggsstat II. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkning vidtas av riksdagen.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning vid nybyggnader för ämbetsverk 25 % av anläggningskostnaden och vid nybyggnader för kriminalvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 %. Kostnader för markförvärv avskrivs inte.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag på tilläggsstat uppföras i enlighet med följande sammanställning.

Anslag	Investering kr.	Avskrivning kr.
Socialdepartementet:		
Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens		
bakteriologiska laboratorium	400 000	200 000
Utbyggande av karolinska sjukhuset	5 000 000	2 500 000
Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	280 000	140 000

Anslag	Investering kr.	Avskrivning kr.
Finansdepartementet:		
Nybyggnad för kavitationslaboratorium vid statens skeppsprovningssanstalt	125 000	63 000
Utbildningsdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning (jfr prop. 1967: 155 bil. 6)	90 000	45 000
Civildepartementet:		
Statlig förvaltningsskola	950 000	475 000

Statens utlåningsfonder. På tilläggsstat II har förts upp ett tilläggsanslag till studiemedelsfonden på 95 milj. kr., vilket bör avskrivas helt.

Fonden för låneunderstöd. För lån till vissa byggnadsarbeten m. m. vid Norrbackainstitutet har på tilläggsstat I uppförts ett anslag på 340 000 kr. På samma tilläggsstat har dessutom uppförts ett anslag på 450 000 kr. till lån för ombyggnad av djursjukhuset i Hälsingborg. Då dessa båda lån är ränte- och amorteringsfria bör de avskrivas med hela lånebeloppet.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Avskrivning av nya kapitalinvesteringar* i här-
efter angivna fonder på tilläggsstat II till riksstaten för
budgetåret 1967/68 anvisa följande reservationsanslag,
nämligen

Statens allmänna fastighetsfond

S o c i a l d e p a r t e m e n t e t

Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium	200 000
Utbyggande av karolinska sjukhuset	2 500 000
Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	140 000

F i n a n s d e p a r t e m e n t e t

Nybyggnad för kavitationslaboratorium vid statens skeppsprovningssanstalt	63 000
---	--------

U t b i l d n i n g s d e p a r t e m e n t e t

Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning	45 000
--	--------

C i v i l d e p a r t e m e n t e t

Statlig förvaltningsskola	475 000
---------------------------------	---------

Statens utlåningsfonder

Utbildningsdepartementet

Studiemedelsfonden 95 000 000

Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet

Lån till vissa byggnadsarbeten m. m. vid
Norrbackainstitutet 340 000

Jordbruksdepartementet

Lån för ombyggnad av djursjukhuset i Häl-
singborg 450 000

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETFOND

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 1 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter fråga om medel för budgetåret 1967/68 till reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas och karolinska sjukhusets delfonder av statens allmänna fastighetsfond och anför.

[I] **Reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond.** Under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. har på denna delfond för budgetåret 1967/68 beräknats sammanlagt 6 190 000 kr. Härav har under delposten till vissa iståndsättningsarbeten tagits upp 3 650 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har bl. a. hemställt, att för reparation av Riddarholmskyrkans tornspiror ytterligare 1 milj. kr. anvisas under delfonden.

Styrelsen har därvid anført, att till förstärkningsarbeten i kyrkans torn anvisats 300 000 kr. för budgetåret 1967/68 (prop. 1967: 1 bil. 20 s. 46, SU 35, rskr 85) och att för reparation av yttertak och listavtäckningar för budgetåret 1968/69 beräknats 300 000 kr. (prop. 1968: 1 bil. 20 s. 5).

Vid de byggnads- och andra åtgärder som hittills vidtagits har styrelsen kunnat konstatera att de pågående arbetena med tornets murdel kommer att bli mera tids- och kostnadskrävande än beräknat. Bl. a. har skador konstaterats på tornets listverk av gjutjärn, vilka inte varit åtkomliga förrän byggnadsställningen rests. Då arbetena, som beräknas kunna i huvudsak avslutas under år 1968, bör genomföras utan avbrott, anser sig byggnadsstyrelsen föranlåten att till bestridande av kostnadsökningen ta i anspråk, helt eller delvis, de 300 000 kr. som tagits upp i prop. 1968: 1 bil. 20. De i och för sig behövliga takarbetena, för vilka dessa medel begärts, måste då senareläggas.

För att utföra nödvändiga reparationsarbeten på hörnspirorna har det visat sig nödvändigt att montera ned dessa. Därvid har en mängd sprickor i spirornas gjutjärnsgods upptäckts. En besiktning av tornets huvudspira visade så omfattande skador att byggnadsstyrelsen av säkerhetsskäl anser nödvändigt att spirans övre del monteras ned och repareras. Kostnaderna för arbeten med tornets järnspiror, omfattande bl. a. nedmontering av huvudspiran, reparation eller nytillverkning av skadade delar m. m., ytbehandling, uppmontering, kontroll och provning samt förhyrning av byggnadsställningar, har av styrelsen uppskattats till 1,8 milj. kr. Då det av många skäl är angeläget att här angivna reparationsarbeten genomförs i en följd och i direkt anslutning till murverkets reparation under den tid byggnadsställningen finns på plats, hemställer byggnadsstyrelsen att 1 milj. kr. anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår. Styrelsen avser att sedermera i särskild framställning begära det belopp som behövs för arbetenas slutförande.

Departementschefen

Vid de pågående arbetena på riddarholmskyrkan har upptäckts skador på murverk och tornspiror, som nödvändiggör ytterligare byggnads- och reparationsåtgärder. Jag finner det angeläget, att dessa arbeten kan utföras i ett sammanhang då byggnadsställningar m. m. finns på platsen. Byggnadsstyrelsens kostnadsberäkning kan jag godta.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att i staten för statens allmänna fastighetsfond, slottsbyggnadernas delfond, under anslagsposten *Reparations- och underhållskostnader m. m.* för budgetåret 1967/68 beräkna ett belopp av ytterligare 1 000 000 kr.

[II] **Reparations- och underhållskostnader m. m. under karolinska sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond.** Under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. har på denna delfond för budgetåret 1967/68 beräknats sammanlagt 4 260 000 kr. Härav har under delposten till serafimerlasarettet tagits upp 1 milj. kr.

Direktionen för karolinska sjukhuset har hemställt, att för ändamålet ytterligare 241 000 kr. anvisas under delfonden.

Direktionen har därvid anført, att Kungl. Maj:t den 30 juni 1967 åt direktionen uppdragit att inom serafimerlasarettets panncentral anskaffa och installera en ny hetvattenpanna med oljebrännare och andra erforderliga tillbehör. Kostnaderna skulle bestridas genom anlitande förskottsvis av tillgängliga medel från vederbörlig anslagspost i staten för statens allmänna fastighetsfond. Direktionen bedömer nu totalkostnaden för pannanläggningen samt erforderliga byggnads- och rörarbeten till 91 000 kr.

Vidare anför direktionen, att riksdagen på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1967/68 anvisat särskilda medel för anskaffning av utrustning till njurtransplantationsverksamheten vid serafimerlasarettet. Föredragande departementschefen yttrade därvid (prop. 1967: 155 s. 18) att kostnaderna för anordnande av dialysavdelning vid lasarettet borde bestriidas genom ianspråktagande av tillgängliga underhållsmedel från karolinska sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond. Direktionen beräknar nu kostnaderna för anordnande av dialysavdelningen till 105 000 kr. och framhåller att de inte kan inrymmas i de under nämnda delfond upptagna medlen till löpande underhåll vid lasarettet.

Direktionen erinrar vidare om att 200 000 kr. ställts till direktionens förfogande från det under femte huvudtiteln upptagna reservationsanslaget till bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m. för utrustning av tre vårdplatser inom lasarettets medicinska klinik för patienter med hjärtinfarkt (prop. 1967: 155 bil. 4, SU 201, rskr 393). Hjärtinfarktenheten, som är anordnad i provisoriska former, har bidragit till att dödligheten hos patienter med hjärtinfarkt avsevärt nedbringats vid kliniken. Med hänsyn till de goda resultaten av verksamheten hittills bör en enhet för intensivobservation av patienter med hjärtinfarkt anordnas inom avdelning 2 vid medicinska kliniken. Intensivobservationsenheten bör få sju vårdplatser och kombineras med mottagning och ambulans behandling av pace-maker-patienter. Ombyggnadsåtgärderna beräknas kosta ca 250 000 kr. Emellertid bör vissa fondmedel kunna tas i anspråk för ändamålet. Om detta blir möjligt återstår att behov av 45 000 kr. för ombyggnaden. Den nu föreslagna enheten kräver vidare viss kompletterande utrustning för ca 129 000 kr.

Departementschefen

Kostnaderna för ny hetvattenpanna bör inte lämpligen inrymmas i det för normalt underhåll på serafimerlasarettet beräknade beloppet. För utrustning till njurtransplantationsverksamheten vid sjukhuset har på tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår beräknats 300 000 kr. Stockholms stad, som beräknas överta sjukhuset den 1 juli 1968, har i detta sammanhang förklarat sig inte ha något att erinra mot direktionens förslag rörande transplantationsverksamheten. Jag finner att kostnaderna för anordnande av dialysavdelningen inte utan förfång för den ordinarie underhållsverksamheten kan inrymmas inom ramen för det belopp, som i staten för statens allmänna fastighetsfond tagits upp för reparations- och underhållskostnader m. m. vid serafimerlasarettet.

Jag finner vidare angeläget att en intensivobservationsenhet för patienter med hjärtinfarkt, kombinerad med mottagning och behandling i öppen vård av pace-maker-patienter, anordnas på föreslaget sätt inom serafimerlasarettets medicinska klinik. Byggnadskostnaderna härför uppgår till

250 000 kr. Viss del skulle emellertid kunna bestridas genom ianspråktagande av fondmedel. Därefter kvarstår ett behov av 45 000 kr. Det är ännu inte klart om fondmedlen står till förfogande för ändamålet. Jag räknar emellertid i detta sammanhang med ett medelsbehov av 45 000 kr. för ifrågavarande byggnadsåtgärder.

Kostnaderna för komplettering av utrustningen för den föreslagna enheten bör betalas med medel från serafimerlasarettets omkostnadsanslag. Detta anslag kan alltså komma att belastas med högre belopp än som beräknats i riksstaten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att i staten för statens allmänna fastighetsfond, karolinska sjukhusets delfond, under anslagsposten *Reparations- och underhållskostnader m. m.* för budgetåret 1967/68 beräkna ett belopp av ytterligare 241 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Förteckning
över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1968 begärda anslag på tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1967/68 utöver de i prop. 1968: 2
upptagna anslagen

DRIFTBUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter

IV. Försvarsdepartementet

A 4	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	450 000
O 7	Kostnader för svenska FN-styrkor m. m., <i>reservationsanslag</i>	10 900 000
		11 350 000

VI. Kommunikationsdepartementet

A 4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	25 000
-----	---	--------

VII. Finansdepartementet

D 17	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, <i>reservationsanslag</i>	6 000 000
------	---	-----------

VIII. Utbildningsdepartementet

A 3	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 700 000
E 85	Inredning och utrustning av lokaler vid universitet, högskolor m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
		4 700 000

IX. Jordbruksdepartementet

A 5	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	200 000
D 7	Kostnader i samband med permanent skörde-skadeskydd, <i>reservationsanslag</i>	263 000
F 7	Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m., <i>reservationsanslag</i>	300 000
J 13	Bidrag till fiskare med anledning av kvicksilverförekomst i fisk, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
M 5	Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 400 000
		3 163 000

XI. Inrikesdepartementet

A 3	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	600 000
B 9a	Ytterligare kostnader för allmänna beredskapsarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i> , därav förslagsvis 75 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	125 000 000
B 10a	Ytterligare kostnader för vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl., <i>reservationsanslag</i> , därav förslagsvis 5 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	25 000 000
		<hr/> 150 600 000
	Summa egentliga statsutgifter	175 838 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder

II. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

B. Statens allmänna fastighetsfond

Socialdepartementet:

7	Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium (II: 8), <i>reservationsanslag</i>	200 000
8	Utbyggande av karolinska sjukhuset (II: 9), <i>reservationsanslag</i>	2 500 000
9	Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala (II: 10), <i>reservationsanslag</i>	140 000

Finansdepartementet:

18	Nybyggnad för kavitationslaboratorium vid statens skeppsprovvningsanstalt (II: 23), <i>reservationsanslag</i>	63 000
----	---	--------

Utbildningsdepartementet:

22	Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning (II: 27), <i>reservationsanslag</i>	45 000
----	--	--------

Civildepartementet:

25	Statlig förvaltningsskola (II: 30), <i>reservationsanslag</i>	475 000
		<hr/> 3 423 000

D. Statens utlåningsfonder

Utbildningsdepartementet:

1	Studiemedelsfonden (IV: 5), <i>reservationsanslag</i>	95 000 000
---	---	------------

E. Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:

5a	Lån till vissa byggnadsarbeten m. m. vid Norrbackainstitutet (V: 5a), <i>reservationsanslag</i>	340 000
----	---	---------

Jordbruksdepartementet:

7a	Lån för ombyggnad av djursjukhuset i Hälsingborg (V: 9a), reservationsanslag	450 000
	Summa utgifter för statens kapitalfonder	99 213 000
	Summa för driftbudgeten	275 051 000

KAPITALBUDGETEN**Kapitalinvestering***I. Statens affärsverksfonder**F. Statens vattenfallsverk*

1	Kraftstationer m. m.	20 000 000
---	---------------------------	------------

G. Domänverket

Jordbruksdepartementet:

6	Förvaltningsbyggnad för domänstyrelsen	7 000 000
7	Ersättning till domänverkets markfond	2 275 000
	Summa för kapitalbudgeten	29 275 000